

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izdaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četrt leta 1 K. Naročnina za Nemčije 5 K, za druge imenovane države 6 K. Kdor hodi sam pošt, plača na leto samo 3 K. Naročnina se pošilja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopolnjuje do odpovedi. — Udje „Kated. Slovenskega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroska cesta šte. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo: Koroska cesta šte. 5, vnaprejšnja naročnina, inserate in reklamacije. — Za večkratne oglase primerna popust. Inserati se sprejemajo do torka opoldne. — Na zaprtje reklamacije so poštnine proste.

Rusi premagani.

Rusi se umaknili na celi črti. — Avstrijci in Nemci jih zasledujejo. — V Galiciji se postavljajo Rusi na novo v bran. — S srbskega bojišča nobenih važnejših poročil. — Na francoskem bojišču majhni spopadi. — Turki poročajo o prodiranju svojih čet. — Švedski, norveški in danski kralj se posvetujejo.

Mir ljudem na zemlji . . .

Čuden Božič bomo letos imeli. Po naših cerkvah in hišah se bo razlegal angeljski glas: Mir ljudem na zemlji . . ., a med tem bodo prihajala nadaljna-poročila o tem, kako se je v sovražstvu država vzdignila proti državi, narod proti narodu in kako se milijoni in milijoni oboroženih vojakov med seboj koljejo in morijo na bojnih poljih. Praznik miru obhajamo letos v sredini svetovne vojske.

Letos bodo ljudje razumeli mnogo boljše kot pa prejšnja leta angeljski spev: Mir ljudem na zemlji, ki so svete volje! Sedaj vemo, kaj je mir in njegove dobrote! Prej smo mir uživali in čutili smo le ono blaženost, ki sta nam jo dajala red in varnost okrog nas. Sedaj so naša srca na negotovem, kaj bo z našimi dragimi, ki stojijo v sovražnem ognju, na negotovem tudi, kako se bo razvijala usoda onih, ki so ostali doma zapuščeni. Vse najboljše želimo domovini in zato trepetamo v strahu, kadar prihajajo nova poročila z bojišč, proseč Boga, da bi ne bilo nič hudega. Naša srca so neprenehoma vznemirjena, v njih ni miru.

Mir ljudem na zemlji, ki so svete volje! Po miru kopravimo, mir si želimo in trdno upamo, da nam ga ljubi Bog pošlje, kajti mi ga nismo skalili slabe volje. Sovražni sosed nam ni dal miru in morali smo se braniti, da si izvojujemo pogoje za trajen in stalen mir. Mi nismo želeli nikomur nič hudega, nismo pozeleli po tuji zemlji, nikomur nismo storili nič zalega, a sovražni sosed nas je izzival, nam motil notranji mir in moril naše najboljše može. Morali smo iti v vojsko ravno zaradi tega, ker hočemo mir. Užgati moramo sovražnika, ker si želimo mir, ker kopravimo po njem.

Toda angeljski spev o Božiču se ne glasi samo: Mir ljudem na zemlji, ki so svete volje! Ne, ampak pred temi besedami so zapeli angeljci: Slava Bogu na višavah! Kdor daje slavo Bogu, njemu daje Bog mir. To velja za posameznike kakor za cele države in narode. Nihče menda letos o Božiču ne bo tako globoko motil k Bogu kakor naš priljubljeni cesar. Mati žaluje, ako ji je en sin v vojski, njemu jih stoji na milijone sinov v krvavi borbi. Pri vsaki kapljici krvi, ki poteče na bojno polje, zakrvavi tudi njegovo dobro, očetovsko srce. In ono išče svojo moč in tolažbo le v Bogu. Bogu daje čast in slavo, zato smo preproščani, da nam nebena podelijo kmalu zmago nad vsem: našimi sovražniki in da bo potem zavladal nad ljubo Avstrijo trajen in neskaljen mir.

Slike iz vojne.

Vojna se ne da popisati.

Iz pisma, ki ga je pisal svojcem Anton Holobar iz Vrbi pri Zalcu, vojak 87. pešpolka, posnamemo sledeče: Dragi mi! Naznanjam Vam, da mi gre sedaj čisto dobro. Sedaj sem namreč v bolnišnici v Znajmu na Moravskem. Nisem ranjen, ampak samo noge sem si prehladil tako, da nisem mogel nikamor več, pa so me poslali v bolnišnico. Tukaj sem od 26. novembra.

Kako dolgo ostanem tu, ne vem. Morebiti kakšen teden ali 14 dni in potem nas razpošljejo na vse strani. Eni gredo nazaj v vojno, drugi pa h kadri. Če me doleti sreča, da pridem h kadri v Celje, se še vidimo, drugače pa, kakor je božja volja. Kakor me je Bog varoval dosedaj, upam, da me bo varoval tudi, ako pridem spet nazaj med naše korenjake, ki jih vse hvale. — Kako sem se prehladil, Vam opišem v sledečem: Po neprestanih marših se nam slednjič posreči doseči sovražnika, ki je bežal, kar so ga nésle noge. Dasi ravno ni hotel zbežati naravnost v Rusijo, smo ga vendar takrat daleč nagnali. A ustavljal se je v gozdu, se zakopal in čakal, kedar ga napademo. Trenutek je prišel. Mi gremo naprej, levo od nas je bil polk št. 17, ki je zasedel s 3. bataljonom mali gozdček. Mi smo bili na mali brežini; prišli smo do 200 korakov v bližino Rusov, kjer smo se zakopali. Tla so bila mokra tako, če sem skopal jamo, je nastopila voda in tako sem ležal 6 dni. Potem sem šel za „ordonance“ k „Gruppenkommandu“. Od tu sem nosil „poročila“ do našega poveljnika. Pot je bila slaba; po potu sem moral čez močvirje, kjer sem se poroznčil vsakokrat do kolen in večkrat sem se padel v močvirje. In vsaki dan sem šel to težavno pot po 8- do 10krat. Hočil sem v najhujšem ognju do vojne črte. Dva, ki sta hodila z menoj, sta padla že prv. dan. Jaz pa, kakor po čudežu, sem nosil povelja naprej še 8 dni in n' sem bil ranjen.

Tukaj sedaj nobeden ne misli na drugo kot na Boga. V jarkih molijo vojaki, tudi taki, ki so se popre, samo norčevali iz Boga. Kakšna je vojna sama ob sebi, pa se popisati ne da. No, s časom se človek vsemu privadi.

Snega je v Galiciji za 4 prste, mrzlo je bilo takrat že precej.

Kako Bog plačuje zaupanje v njegovo pomoč.

N. Ostruh iz St. Lovrencia nad Mariborom, ki se je vrnil ranjen v prsa iz južnega bojišča, pripoveduje sledeče:

Bilo je na Malo Gospojnico, dne 8. septembra. Pričakovali smo ravno ta dan vroči boj, ker tu na bojišču ni praznika. Jaz in dva tovariša, oba moja znanca-rudarja, smo opazovali izhajajoče solnce, ki je ravno priplavalo izza srbskih hribov in eden tovarišev pravi:

„Kdo ve, ali bomo še zvečer, ko bo zahajajoče solnce tako nizko nad hribi, kot sedaj, še vsi trije živi in zdravi skupaj!“

„Le tedaj, ako nam pomagata Bog in Marija, drugače ne“, sem odgovoril, „na to še imam polno zaupanje!“

Tovariša pa se začneta na ves glas krohotati in eden pravi: „Ali si še vedno tak bežak, kot si bil; si že pač dovolj star, da bi ne verjel več takšnih neumnosti! Ali torej res misliš, da je Bog?“

„To sem veroval vedno, verujem pa še zlasti sedaj in zopet vama pravim, da le na Boga imam še zaupanje!“

AV, o groza, nisem še izrekel zadnje besede, ko se razpoči v neposredni bližini šrapnel. Enemu mojemu tovarišu je preklal glavo in mu je odnesel polovico; drugemu je odtrgalo desno roko pri rami proč in oba sta bila pri priči mrtva, v mene pa je priletelo le nekaj prsti, ki se je dvignila ob padcu šrapnela. Izpreletela me je nepopisna groza, dvignil sem sklenjene roke kvišku in zaklical: „Hvala ti tisočera, dobri Bog, da si na tako čudežen način poplačal mojo vero!“

Takšnih slučajev bi vam lahko navedel mnogo in mnogo, kako grozno Bog ravno v vojski kaznuje bogokletneže, kako čudežno pa plačuje tiste, ki stavijo zaupanje v njega, in bolj kot kedaj, verujem sedaj, da je Bog!

Z rožnim vencem na straži.

Slovenski črnovojnik piše svoji ženi iz Pole:

Ljuba moja žena! Naznanim ti, da sem bil danes zjutraj pri sv. maši in sem tudi storil svojo krščansko dolžnost. Za advent sem sprejel sv. zakramente. Pa ne misli, ljuba žena, da se ti s tem hočem pohvaliti. Pišem ti zato, da veš, da grem tudi tukaj v cerkev, ne samo doma. Vsaki dan sem v cerkvi, razun, kadar sem v službi. Takrat ne morem iti. Prihodnje nedeljo se ne bom mogel udeležiti sv. maše, ker bom moral iti v soboto opoldne na stražo in bom prišel v nedeljo nazaj. Sel bom pa opoldne k večernici. Prosim te, ljuba žena, moli za-me pri maši, ker se je jaz ne bom mogel udeležiti. Pa jaz tudi na straži ne pozabim na Boga. Kadar stojim sam na straži, posebno po noči, vzamem rožni venec v roke in molim, da si krajšam čas. Tako mi pretečeta dve uri, da ne vem kedaj. Molim tudi za to, da bi srečno opravljal svojo službo. Spominjam se tudi tebe in svojih otrok v molitvi. Kadar ti in otroci doma v postelji sladko spavate, se vas jaz tukaj spominjam v molitvi. Pa tega vsega ti ne pišem zato, da bi se hotel s tem hvaliti in ponašati. Tudi jaz se tebi in otrokom pripravam v molitev, da bi se vi tudi mene spominjali v molitvi in prosili Marijo za-me, da bi se zopet zdrav vrnil skoraj k vam v vašo sredino. Najbolj si želim, da bi že skoraj prišel tisti dan, da bi se spet videli. Želim, da bi se to pismo ponatisnilo v „Slov. Gospodarju drugim v zglede. Naj bi tudi drugi rajše molili in storili svojo krščansko dolžnost in ne bi preklinjali in Bog ve kaj govorili slabega. — Tebe, ljube otročice in vse znanke iskreno pozdravljam.

Vojak in sv. rožni venec.

Slovenski vojak piše z bojišča: Mogoče bo kdo rekel: Puško v roke vojaku, ne pa rožni venec. Da, prav je, vojak ne sme puške izpustiti iz rok. Moje puško je razbila krogla, zato sem šel k mrtvemu vojaku po puško in ta jo je krčevito stiskal k sebi, kakor da se še mrtev ne sme ločiti od nje. Vendar pa ima vojak lepo priliko, vzeti večših tudi rožni venec v roke. Na marš je sveti rožni venec kakor nalašč, da vojaka poživlja in mu daje moč, da ne obnemore. Na straži mu je najboljšje sredstvo, da vstraja, ga varuje pred zaspanostjo in mu krajša dolgi čas. Tudi v bojni črti, ko večših po več ur ne sme in ne more s svojega mesta, se tolaži in navdušuje s sv. rožnim vencem. Posebno pa lepo služi sv. rožni venec ranjenim in bolnim vojakom po bolnišnicah, zlasti v tujih krajih, kjer ni domačega berila na razpolago. Ni ga sredstva, ki bi bolj služilo za kratek čas, trpljenje in tolažbo, kakor ravno sv. rožni venec. In če primerjamo žalostni del sv. rožnega venca: „Kateri je za nas krvavi pot potil“. Ko nas na marših le vodeni pot poliva, zmislimo se na Njegov krvavi pot in takoj smo potolaženi. „Kateri je za nas težki križ nesel.“ Naše rame so utrujene od tornistre in puške, pa kaj je to s primerom s težkim križem. Če to preišljujemo, niti ne čutimo nič na svojih ramah. „Kateri je za nas križan bil.“ Tudi nam se morebiti bliža smrt, saj smo

jo tudi zaslužili z raznimi grehi. On pa najpravičnejše in najnedolžnejše umrl na križu le zato, da nas reši. Če to premišljujemo, s kakim veseljem in pogumom gremo, če treba, tudi v smrt, da izpolnimo pri-sego „za cesarja in domovino“. In ko Ga v duhu vidimo na svetem križu, ko izroča svojo dušo v roke nebeškemu Očetu, priporočimo tudi mi svoje duše v Njegove svete roke. Po Njegovih besedah: „Dajte cesarju, kar je cesarjeva in Bogu, kar je božjega.“ Torej svoje telo do zadnjega vzdihljaja in zadnje kaplje krvi za cesarja in domovino, a svojo dušo pa svojemu Stvarniku. Vse to pišem iz lastne izkušnje, in ko sem videl nekako poživljene in potolažene one, ki so opravljali to pobožno molitev. Zato, dragi sovo-jaki, v roke sv. rožni venec, pa tudi vi, domači, posebno sedaj, ko po nekaterih župnijah opravljate pri zornicah roženvenko pobožnost namesto meseca oktobra, udeležujte se je vsak dan. Tudi doma zvečer ne pozabite na lepe in krasne molitve. Marija, kraljica sv. rožnega venca, katero v sv. rožnem vencu tolikokrat z angelskim pozdravom pozdravljamo, je tudi „tolažnica žalostnih“, nas bo tolažila v tem žalostnem vojnem času, da ga laglje preživimo. Spominjajte se v vaših molitvah doma tudi nas vojakov! Z Bogom!

„Bele vrane.“

„Dobri krščanski vojaki so bele vrane, katerih nikjer ni“; sem čital nekoč v neki knjigi. Utopil sem se nazaj v spomine prošlih dni za časa aktivne vojaške službe, pretehtajoč, koliko resnice vsebuje zgoraj navedeni rek. Prišel sem do prepričanja, da je na tem pač žal mnogo, mnogo resnice. Spominjam se še dobro, koliko posla so imeli z menoj, v poklicanem rekrutom, starejši vojaki, da bi me pridobili za njih črne nazore in navade, kar se jim pa ni posrečilo.

Tudi drugim mojim tovarišem se ni godilo boljše. Če se je kateri le količkaj izdal, da je še nepokvarjen, krščanski mladenič, so ga zasramovali in slepili na vse kriplje tako dolgo, da je vse krščanstvo in prazen nič in ljudem pesek v oči, dokler ga niso popolnoma pokvarili in pridobili na svojo stran. Žalostna resnica je, da sin z dežele, kateri od svojih starišev ni popolnoma podkovan v svojih krščanskih načelih, se pri vojakih često spridi v vsakem oziru. Neizkušeni, v strupu mestnega življenja se daleč od-tuji krščanskimazorom, h katerim se potem pozneje le težko, redkokada popolnoma povrne.

Oglejmo si pa take in podobne nepopolnejšive vo-jake sedaj, kateri so se pred vojsko norčevali iz vsega, kar je le količkaj dišalo po krščanstvu. Svojim o-čem nisem verjel, ko sem videl v vojski z Rusi, da so si taki in enaki resno pripenjali blagoslovljene Marijine svetinje na svoja prsa. Namesto pri voja-kih tako navajenih klevtic, katere so sledile poprej skoro vsaki drugi besedi, slišiš sedaj tu pa tam po-božne vzdihne. Splošno rečeno: Življenje v naših ta-borih je korajžno in resno krščansko.

Nehote sem se spomnil pri teh čudnih opazo-vanjih zopet drugega izreka: „Sila kola lomi“.

Čudna so pota, po katerih Vsemogočni ljudi vo-di k sebi! Poprej nepopolnejšivi, z ničem zadovoljni, že skoro popolnoma krščanstvu odtujeni, propali mož-je, sedaj na bojišču mnogi bridko obžalujejo svojo ne-spamet ter postajajo zopet božji, dobri otroci!

Slovenski vojak! Ostani zvest Bogu in On ti bo dal moč, da premagaš vse vojne napore in težave!

J. S., ranjeni četovodja.

V okopih.

Poroča četovodja J. S., doma iz St. Lovrenca nad Mariborom, ki je prideljen 20. lovskega batal-jonu. Udeležil se je bojev v Galiciji.

Naš bataljon je dobil nalogo, da zadržuje so-va-ražne napade in s svojim hrbtom pa varuje prehod našega trenskega oddelka. Kar naenkrat, kakor da bi iz tal prirasli, se pojavi pred nami četa ruskih vojakov, nad 60 mož. Oddali so na nas nekaj stre-lov in mi dobimo povelje za naskok. Prvič sem kr-čevito zagrabil bajonet, da bi ga porinil v sovražni-kovo truplo, a tako daleč ni prišlo. Ko smo se nam-reč z gromovitimi hura-klici zakadili proti Rusom, so imeli ti že puške na tleh in so držali roke kvišku, zopet drugi pa so nataknil čepice na bajonete v znamenje, da se udajo. Obkolili smo jih, razorožili in jih spremili na bližnji kolodvor, kjer smo dobili skupno ž njimi menažo. Opazovali smo jih, kako v slast jim je šla naša hrana in poskušali ž njimi se pogovarjati. S Poljaki smo se za največjo silo raz-umeli, samo da spočetka nismo dosti spravili iz njih, bili so namreč še vedno v strahu za svoje življen-je. Ko so se prepričali, da je pošten in izobražen Avstrijec ljut in neizprosen tiger le v boju, a na-ppram neoboroženemu nasprotniku nastopa kot prijate-lj, so se ojunčili takoj. Pripovedovali so nam vsi, da se vojaki, kakor tudi njih poveljniki ne morejo dovolj načuditi junaštvu naših vojakov, ki sledijo po-velju ukazujočih, če bi jim Rusi železna polena na-sproti lučali, in bi se menda brez povelja ne umak-nili niti za ped. Res je v naših vrstah vladala že-lezna disciplina. Ujetnike smo na to spravili še na vlak in voj, kateremu sem bil prideljen tudi jaz, se je podal na poizvedovanje, pred nami pa so odjezdili kot patrolja štiri dragonci.

Izvedeti nam je bilo, koliko sovražnika se na-haja pred nami. Naenkrat se začuje mnogo strelav in dragonci pridrve k nam s poročilom, da se na-haja v gozdu pred nami ogromno število Rusov, ki so jih kar obsipali s svinčenkami, a vsi štirji so še

im odnesli zdrave pete. Naš poročnik da povelje: „Zakopati se!“ Razvrstili smo se v bojno črto in v-kopali v zemljo, med tem so nas Rusi seveda zapa-zili in gosto je deževala svinčena toča preko naših glav. Zadevali so iz početka zelo slabo. Čakal sem, da si je izkopal jamo moj tovariš na desni; ko je bil gotov, mi je prepustil orodje. Zakopal sem se do-bro in svaril tovariša ob levi strani, ki se je zelo slabo zavaroval, a ni me ubogal. Pričeli smo tudi mi pošiljati smrtno pozdrave neprijatelju. Ali je po-godila vsaka moja krogla, ne morem reči, ker sem takoj, ko sem oddal strel, umaknil glavo na varno. Videč, da v bližini še ni nihče ranjen, smo se pri-čeli pošteno smejeti krogla, ki so ropotale po te-lečnjakih in plesale v naših škodelicah za menažo. A čedalje gosteje so padale svinčenko in ena je za-dela tovariša ob levi ravno med očes, včila se mu je kri pri očeh, ustah in nosu. „Ali si zelo dobil?“ ga vprašam. Nič odgovora. „Saj sem ti pravil, da se bolje zakoplj!“ Zopet nič. Stegnem roko proti njemu in ga stresem; sedaj se le vidim, da je mr-tev. Da bi se izognil temu prizoru, obrnem glavo proti desnemu tovarišu, a v tem trenutku zadene še tudi tega krogla blizu rame in mu je brčkone mo-rala iti globoko dol v život, kajti zvijal se je v gro-znih bolečinah po svoji jami, dokler se ni skotalil iz nje in sedaj se mi je nudil strašen prizor: kar frčale so krogle v njega in ob vsaki se je bolešno stresel, dokler ni mrtev obležal.

„Sedaj pride vrsta na te“, sem si dejal, sprožil se tu in tam kakšen strel, ob vsakem pa sem si mis-lil, da je že zadnji. Kaj sem prav za prav mislil in občutil, ne morem popisati. Počl je nedaleč šrapnel in kos železa je priletel v glavo mrtvega tovariša ob levi. Odnesel mu je gornjo polovico glave, ki je pri-letela s tako silo v mojo, da mi je odbila kapo raz glave, po levem lieu, po hrbtu in telečnjaku pa sem bil ves pomazan z možgani mrtvega tovariša in ves oškropjen s krvjo. Jama nesrečnega, ki je bila zelo plitva, je bila kmalu polna krvi. Da se rešim mučnega položaja in pogledam, koliko nas je še sploh ži-vih, se nekoliko dvignem, a že v tistem hipu mi pri-leti kos šrapnela v glavo in padem takoj v nezavesti. Ko se prebudim, me pogled na tovariša spomni na vse in v glavi zažutim grozno bolečino. Ne upam si otipati rane, misleč, da bi šla cela pest v njo. Hotel sem pogledati, ali so Rusi še pred menoj, mogoče so naši odšli in me kot mrtvega pustili na bojišču. A v tem me nekaj grozno zaskeli na rami, Hotel sem za-vihati rokav, da bi pogledal, kaj je in pri tem se mi curkoma vlije kri dol po roki. Spoznam, da sem ran-jen tudi na rami.

Sedaj začujem povelje našega poročnika: „Na-zaj!“ Pozabil sem na vse bolečine in urnih krač je uberem za tovariši. Ker smo bili skoraj vsi ranjeni, tudi naš poveljnik, pohitimo vsi naravnost do zdrav-niške postaje. Ko nas je sovražnik videl bežati, tedaj pač ni štedil s krogli; pogledal sem na levo in na desno v travo, kar migljalo je v njej, kakor bi bilo vse živo kobilice pod njo, spoznam pa, da so bile to le ruske krogle. Ker smo bili sedaj Rusom izvrstna tar-ča, so padali tovariši kar zaporedoma. Mislil sem, kar je, je, sključil hrbet, misleč: žvižgajte le preko, in jo ubiral za drugimi. Ko pridemo do zdravniške postaje, kričali smo vsi vprek, kajti vsak bi se bil rad prvi iznebil krogle iz telesa; sedaj pa tudi opazi-mo, da smo pustili na bojišču kar dve tretjini tovari-šev, ostalo nas je namreč samo še 20 mož, z bližnji-mi ranjenci vred, katere so prinesli do sanitetne pos-taje. Spravili so nas na vlak in jaz sem prišel v bol-nišnico v Kapašvar na Ogrskem. Nesrečna tovariša, med katerima sem prebil najmučnejše trenutke na bo-jišču, katerih vse življenje ne pozabim, sta bila oba oženjena rezervista, rodov Italijana.

Topovska krogla odtrgala tornistro.

Ivan Ornik, doma od Sv. Martina pri Vurber-gu, piše svoji ženi z bojišča:

V Galiciji, dne 5. decembra. Ljuba žena! Na-znanjam ti, da je tukaj na bojišču proti Rusom sedaj zelo mrzlo. Ležati moramo na prostem. Lahko si to-rej sama predstavljaš, kako nam gre. Pa hvala Bogu, do sedaj sem bil še vedno zdrav, le malo ozebel sem še. Od znancev iz naše župnije, ki so odšli v vojsko, prideva še samo z Jaketom skupaj, drugih ni več na bojišču. Fazmon je v bolnišnici, Jakolič tudi, o Žlahtiču in Mulecu pa ne vem, kje se nahajata. Jaz imam tudi upanje, da nam bosta Bog in Marija po-magala. Da sem še živ, se imam edino Bogu in Ma-riji, naši visoki zaščitnici, zahvaliti. Bil sem že v strašnih ognjih. Kako je bilo, ti ne morem popisati. Enkrat mi je topovska krogla sfrčala tako tesno mimo glave, da mi je s hrbta odtrgala tornistro in vse dru-go opravo. Ako se ne bi bil tisti hip pripognil, bilo bi me raztrgalo na drobne kosce. Pa hvala Bogu, od-nesel sem zdravo kožo. Opravo pa sem dobil pozneje od ranjencev. Če bom kedaj prišel domov, tedaj ti lah-ko bolj natanko razložim, kako se mi je godilo v teh hudih časih. Bog daj in Marija, da bi bil tudi v bo-dočih bojih pod njeno zaščito kakor dosedaj. Moja pi-sava je slaba. Imam namreč od mraza popolnoma od-revenele roke. Cel život je trd. Zahvaljujem se ti za pozdrave in za poslano. Želim tebi, vsem dragim do-mačim, sorodnikom, znancem in prijateljem vesele bo-žične praznike in veselo novo leto! Ne pozabite na vašega Ivana, ki se korajžno vojskuje zoper Ruse.

Če mi kaj pošlješ za praznike, ne pozabi priložiti pi-po za tobak. Z Bogom dragi moji! Upajmo na veselo svidenje!

Naši topničarji bi radi šli nad Ruse.

Iz M. . . . L. . . . piše trdnjavski topničar V. K. svojemu prijatelju v Mariboru: Hvala ti lepa, da si mi naročil „Slovenskega Gospodarja“ in „Stražo“. Kako veselje zavlada med našimi slovenskimi topni-čarji, kadar pridejo naši listi, si niti predstavljati ne moreš. Tukaj, daleč od doma, še-le prav poznamo, kake vrednosti so naši, v katoliško-narodnem duhu pisani listi. Ko bom prišel domov, bom z vsemi mož-mi agitiral, da se posebno „Slovenski Gospodar“ na-stani stalno v sleherno slovensko hišo v lepi naši slovenjegaški župniji. — Kako dolgo še bomo tukaj, ti danes ne morem povedati. Videti je, da nas mislijo nekam dalje poslati. Najbrž in najraje bi šli vsi slo-venski trdnjavski topničarji z našimi težkimi topovi Ruse preganjat in spravljat na oni svet. Vsi si želi-mo, da bi nam bilo dano, se udeležiti kakega večje-ga pretepa. Posebno v čast bi nam pa bilo, ako bi strice Ruse pozdravljali z ognjem iz naših topov. Upam, da bodo naše armade začele skoro Rusá žgati od leve in desne, če pa drugače ne bo šlo, pa se bomo mi spravili od zadaj in bomo smodili so-va-ražnika od strani, da bodo čvrčali kakor borov grm, kadar se užge. Zime se sedaj ne bojim, kajti moja žena me je preskrbela s toplu obleko tako močno, da imam svoj kovček do vrha natlačen. — Imej se dobro v lepem domačem slovenskem kraju. Vesel Bo-žič in radostipolno Novo leto vsem čitateljem „Sloven-skega Gospodarja“ in „Straže“ želijo trdnjavski top-ničarji ob Adriji. Z Bogom za cesarja in domovino!

Prijetna muzika na bojišču.

Romle, Belgija, 30. nov. 1914.

Dragi starši! Bodite mi iz daljne tuje dežele, kjer se vojskujem, prisrčno pozdravljeni! Sedaj, ko to pišem, poka tako, da se zemlja trese. Kakih 300 metrov od nas Angleži že dva dni kar naprej me-čejo šrapnele in granate in mislijo, da smo mi tu v njih smeri, a nas vendar ne morejo dobiti na muho. To je naša sreča. Nemški vojaki so mi pravili, da so Francozi že tako splašeni, da takoj zbežijo ali pa roke kvišku podrižjo, kakor hitro Nemci pokažejo svoje dolge bajonete proti njim. To so „korajžni“ si-novi francoskih razkošnih in modernih žensk.

Nam vojakom se zdi prijetno strašno gromenje težkih topov; prav mično je, kakor bi godba igra-la, puške pa pokajo, kakor če godec piska na klari-net; poljski topovi predstavljajo trobentačev rog in naši možnarji zraven prav prijetno udarjajo po svoje. Po tej viži potem plešejo tisti lični angleški kramar-ji in nobel Francozi. No, pa sedaj sem se že nekoli-ko naučil te godbe. Dobro bi bilo, ko bi doma pri pečih skupaj eno zagodli. Pa mi Avstrijci smo koraj-žni, hočemo angleške kramarje tja čez morje nazaj pregnati. Hurah! Vse za vero, dom, cesarja!

Angleži niso tako nerodni, kakor izgledajo — svoje čete uvrstijo večji del med topničarstvo ali pa za rezervo, Francoze in Indijce pa v strelske jarke. To so hinavci, ti mrkogledi Angleži! Ostala meša-nica: Belgijci, Francozi, Indijci, zamoreci itd. pa so ubogi reveži. Angleži so prav za prav glavni gos-podje na francoski strani. Videl sem Indijce, ki so se pri lepem gorkem solncu kar tresli od mraza, pa so bili v dve koci zaviti. Te sirote bodo morali go-tovo popihati doli v vročo Indijo.

Mnogo bi Vam imel še pisati, pa mi ne dopu-šča čas. Želim Vam prav vesele božične praznike, da bi jih zdravi doživeli. Z Bogom!

Vaš hvaležni sin Jožef Drole, rezervni topni-čar. Pozdravlja Vas tudi Franc Ogřejensček iz Gor-nje Ponikve.

„Vse imam, samo oči ne.“

V neki bolnišnici blizu južnega bojišča je ne-kaj bolnikov, o katerih pravijo zdravniki, da so — „zanimivi slučaji.“

Tu je neki častnik, ki ga je šrapnel lahko ran-il, ob enem pa je postal slep za barve. Nekemu topničarju je šla letalska pišca nad desno ključno v telo in ga prodrla dol tjo stegna. Neki češki pijo-nir si je tako pretresel živce, da je onemel; sedaj govori le nekaj mažarskih besedi, ki jih sliši v bol-nišnici. Nekega drugega so prinesli težko ranjenega in oglušlega z bojnega polja; časoma je okrevaj, in tudi sluh se mu je povrnil. Mož je postal vesel. Tedaj pa se je domislil svojih doživljajev na bojiš-ču — granata mu je pred očmi ubila brata — in om-račil se mu je takoj um. V sosedni postelji leži bo-sanski mohamedanec, že postaren mož, ki se je pro-stovoljno javil v vojno in se hrabro boril. V boju je bil ranjen in izgubil oba očesa. Ravno ta mož vzbuja med gospem, ki obiskujejo ranjence, največje so-čutje. Neka mlada hrvatska baronca je moža ogo-ovorila v njegovem, to je hrvaškem jeziku in ga v-prašala: „Povej mi, kaj bi rad? Ali hočeš slaščice? Ali obleke? Ali denarja?“ Mohamedanec pa ji odgo-vori s tihim smehljajem: „Gospa, po glasu spoznam, da si mlada. Gotovo si tudi lepa. Pojdi domov k tvojemu možu in veseli se nad njim! Meni, mlada gospa, ti ni treba ničesar podariti. Vedi, da imam velika polja in cele črede krav in ovac. Imam vr-tove, dvorce in pristave. Vse imam, vse — samo oči nimam . . .“

Avstrijsko-rusko bojišče.

Maribor, dne 22. decembra.

Ko smo se Avstriji in Nemci umaknili izpred Varšave, Ivangoroda, Spodnjega Sana in Samborja do reke Varte in do Krakova, so nam Rusi kmalu sledili in začela se je velika borba med nami in Rusi. Končala se je s tem, da so bili Rusi na celoti črti premagani in so se morali umakniti. Na severnem Rusko-Poljskem je bila odločilna bitka pri Lodzu, v Galiciji bitka pri Limanovi. Veliko so doprinele k naši zmagi v Galiciji posebno one čete, ki so prišle čez Karpate na pomoč ter zavzele Novi Sandec, Gorlice, Gribov in Zmigrod. Toda rusko umikanje ni trajalo dolgo. Na črti, ki sega od izliva Dunajca v Vislo do Jasienice (zahodno od Przemysla) so se ustavili in razvila se je nova bitka med nami in Rusi. Tudi na Rusko-Poljskem so Rusi že ustavili umikanje ob rekah Rawka in Nida in tudi tam se pričakuje nove borbe.

Boji zoper Ruse se nadaljujejo.

Dunaj, dne 21. decembra.

Avstrijski generalni štab uradno poroča:

V Karpatih naše napadanje med gorovjem v ozemlju reke Laborca dobro napreduje. Severozahodno od prelaza Lupkov na bojni črt Kros. o-Tuhov in ob spodnjem toku reke Dunajca se boji močno nadaljujejo. Položaj na Južnem Poljskem se ni nič spremenil.

Naši prodirajo povsod v Karpatih.

„Az Est“ poroča iz Munkača: Z merodajne strani se poroča: Predvčeršnjim in včeraj smo na črti v Karpatih in v severnih ogrskih stolicah prodirali. Nadalje poročajo iz Budimpešte: Naše čete kljub mrazu v Karpatih veliko marširajo. Mraz prenašajo izvrstno. Naše čete s smučaki izborna poizvedujejo in olajšujejo zmagovito naše prodiranje.

Avstrijci prekoračijo na dan 50 kilometrov.

Berolin, dne 21. decembra.

List „Tageblatt“ je dobil od svojega posebnega vojnega poročevalca iz vojnega časnikarskega stana dne 20. decembra sledeče poročilo: Prodiranje zavezniških armad na Rusko-Poljskem se vrši z veliko niančnostjo. Avstrijske čete prekoračijo na dan po 50 km, kar je za sedanje razmere naravnost občudovanja vredno.

Vojna zvijača Rusov.

Vojni poročevalec londonskega lista „Morningpost“ v Rusiji piše o neugodnem vremenu, ki vlada v Rusiji in ki ovira prodiranje Rusov. Če bi zamrznila jezera, reke in poplavljeni ozemlje, bi to zelo olajšalo njihovo prodiranje, ker imajo ogromno število sani na razpolago. Dosedaj je pa le malokdaj znašala temperatura nekaj stopinj pod ničlo. V začetku meseca decembra je padlo obilo snega, katerega so porabili Rusi za vojno zvijačo. Po noči so se priplazili ruski vojaki, ogrnjeni v bele plašče, prav blizu do nemških boječih žic, katere so pomezali. Vsled nepredvidnosti je pa zadeli ruski vojak v kabel, ki je bil nabasan z elektriko. Vsled bolečin je začel stokati in vsa vojna zvijača je bila izdana, ker so Nemci že kar drugi dan posipali sneženo površino z rumenim peskom in živinsko soljo in bela snežena odeja se je spremenila v črno.

Rusi izgubili strašno veliko topov.

Švedski list „Svenska Tidningen“ poroča o rusdem porazu na Poljskem: Z ozirom na umikanje Rusov iz zapadne Poljske je treba opomniti, da je tokrat poslala Rusija vse svoje čete, čez katere razpolaga, na bojno polje. In vendar zama! Ima še sicer ljudi, toda ti niso dovolj izveščani. Tudi oficirjev primanjkuje in novega orožja. Ruska armada je do decembra izgubila 1000 do 1400 topov, torej četrtino vse svoje uporabne artilerije. Najbolj se čuti, da primanjkuje pušk. Dejstvo je, da se že v veliki meri rabijo zastarele, kot šara zavržene puške. Rusija se zelo trudi, da bi dobila iz tujemstva, posebno iz Amerike, novih pušk in puškinih sestavnih delov. Toda tudi tak uvoz ne bo mogel kriti vedno rastočih novih zahtev.

Ne podcenjujmo ruske moči.

Vojni poročevalec dunajskega lista „Morgen“ piše z ozirom na umikanje Rusov: Svariti moramo pred pretiranim upanjem, da je ruska vojna moč že uničena. Njeno število se danes še ne sme podcenjevati. Nasproti pa lahko trdimo, da vlada v vrstah naše armade veliko zaupanje in vera v končno zmago, ki bo odločila tudi usodo Srbije.

Nova mobilizacija v Rusiji.

Monakovo, dne 18. decembra.

Monakovski list „Münchner Neueste Nachrichten“ javlja: Po poročilih lista „Daily Telegraph“ je odredila Rusija novo mobilizacijo, ki bi ji naj dala 10 milijonov (?) vojakov na razpolago.

Hindenburg se zahvaljuje Bogu.

Berolin, dne 22. decembra.

Berolinški list „Deutsche Tageszeitung“ piše: Hindenburg je odgovoril šolski mladini mesta Poznanj, ki mu je čestitala k zmagi nad Rusi, sledeče: Hvala vam za prijazne besede, za besede polne zaupanja in nade. Toda zahvala za naše uspešno vojskovanje zoper Ruse ne gre meni, kajti jaz sem dal le svoje ime. Zahvala gre Bogu, ki nas je vselej milostno varoval in nas bo še tudi v bodoče milostno varoval, kajti on nas ne more nagloma izpustiti iz svoje očetovske roke. Zahvala gre cesarju, ki mi je zaupal, da smem po svojih lastnih načrtih postopati, zahvala gre mojim sodelovalcem, predvsem pa naši hrabri armadi, ki je z redko vstrajnostjo in z neprimernim junaštvom udejstvovala moje misli. Najboljši vojni načrti ne pomagajo nič, če bi ne bilo izvrstno izveščane armade, v kateri vlada v vsakem oziru najboljši red. Zremo lahko z mirnim srcem v bodočnost. Bog nam bo podelil časten mir. Še enkrat: lepa hvala!

Avstrijsko-srbsko bojišče.

Maribor, dne 22. decembra.

Naše zadnje prodiranje v Srbijo, ki se je začelo v zadnji tretjini meseca oktobra, je trajalo neprenehoma, brez odpora skozi 6 tednov. Na popolnoma uerabnih, ker zmoženih cestah, so se ljudje in živali strašno mučili. Tudi obleka moštva je vsled neugodnega vremena veliko trpela. Zelo težko, skoro nemogoče, je bilo dovažanje živeža in municije. Umikajoča se srbska armada je skrbelo, da so se samo njene zadnje straže z nami bojevale, sama pa se je med tem umaknila na poprej določene postojanke, kamor je dobila pomoč v moštvi in strelivu. Dobro odpočita je čakala, da se ji približajo naša krdela. Na teh postojankah so se nam torej Srbi pod pogoj, ki niso z našimi v nobenem razmerju, zopet postavili v bran. Pri Aradgibovu in Gorahem Milanovcu, ravno tako južno od Valjeva, so naša krdela naletela na srbske postojanke, in ker so bila vsled neprestanega prodiranja izmučena, niso imele več one rapidalne moči, ki bi bila potrebna, da zlomijo srbske vrste. Večkrat so poskušali, da premagajo odpor tega in ojačenega sovražnika, toda srbska premoč in svežost je nazadnje odločila, da so se naše čete umaknile, ker ni kazalo, da bi še nadalje gubile na tem prostoru svoje moči z napadi na sovražnika.

Iz poročil, ki so jih izdali v Nišu, je razvidno, da je umikanje naših čet Srbe popolnoma presečilo. Iz srbskih poročil si lahko sestavimo sledečo sliko o razvoju dogodkov:

Avstro-ogrška armada je došla dne 3. decembra na tiste točke, kjer so hoteli pričeti Srbi boj. Zbrana je bila tam glavna sila srbske armade; desno krilo je bilo od levega krila razvito v daljavi približno 100 kilometrov. Dasi so si Srbi sami izbrali kraj, niso bili gotovi, da zmagajo. Bitka se je pričela dne 3. decembra. Bila se je silovito 4 dni. Srbi so imeli zelo velike izgube. Po noči, dne 6. t. m., so Srbi napadli z levim krilom pri Užicah, a napadu sami niso pripisovali večje važnosti. Ob tej priliki so se avstro-ogrške čete umaknile. Umikanju tudi Srbi niso pripisovali večje važnosti, ker se na posameznih točkah v tako veliki bojni črti večkrat izvede na posameznih točkah premikanje čet. Ko se je zdanilo, so Srbi še-le zapazili, da se cela avstro-ogrška armada umika in da so čete že precej oddaljene. Potem so Srbi zadeli še 8. t. m. pri Valjevu in 9. pri Užicah na našo armado, kjer je avstro-ogrška armada podvzela zopet napad na Srbe. Vsled splošnega umikanja se je morala tudi naša severna armada podati v nove postojanke.

Francozi poveljujejo srbski armadi.

Pariz, 21. decembra.

Velikemu delu srbske armade poveljujejo že od izbruha vojske francoski častniki. Levo krilo, katero je sedaj zopet zasedlo Belgrad, stoji pod poveljstvom francoskega generala Picota, podpoveljniki so: polkovnik Dumain, Renaut in Eckerman. Tudi francosko vojaško odposlanstvo, 16 mož, je prevzeo važnejša opravila pri vodstvu srbske vojske.

Srbija potrebuje pomoči.

Sofija, 21. decembra.

Dosedanji srbski uspehi še niso, kakor piše list „Rječ“, odvezali Rusije, da bi ne skrbelo za bodočnost Srbije. Tako sodijo poznati vojaški strokovnjaki. Pri bodočem avstrijskem napadu na Srbijo se srbska armada radi pomanjkanja vojnih sredstev in radi splošne utrujenosti ne bo mogla ustavljati av-

strijski sili. Srbija nujno potrebuje pomoči od zunaj, ako hoče nadaljevati vojsko, a se v tem oziru ne more zanašati ne na Grke, ne na Rumune, še manj pa na Bolgare. Rusija pa nima na razpolago nobenih vojnih sil, s katerimi bi lahko hitela Srbiji na pomoč.

Rusi pošiljajo Srbom pomoč.

Budimpešta, 21. decembra.

Rumunski list „Univrsul“ poroča: Zaradi goste megle, ki je legla na Donavo, so morale mnogoštevilne ruske ladje, ki vozijo za Srbijo municijo, iskati zavetja pri otoku Semeni. Ladje so sedaj že odplule naprej. Municijo vozi 5 parnikov in 30 prevoznih ladij.

Grška pomaga Srbiji.

Sofijski listi poročajo, da je srbska vlada s posredovanjem francoske vlade naročila veliko množino topov in streliva pri francoski tvrdki Creuzot. Dne 26. novembra je prispel del naročila, to je 32 topov in 9 vreč municije, v Solun. Pri nalaganju v železniške vozove so pomagali grški vojaki. Pošiljatev je bila odposlana v Skoplje.

Srbi ali Grki?

„Tagespost“ poroča: V sredo in četrtek so prepeljali čez Osijek 3500 ujetih srbskih vojakov. En del teh vojakov je imel grške uniforme. Ni pa izključeno, da so pristni Grki.

Nemško-francosko bojišče

Maribor, dne 22. decembra.

Na francosko-belgijskem bojišču so armade menjale svoje vloge. Prej so napadali Nemci francosko-angleško-belgijske postojanke, sedaj so pa začele francosko-angleško-belgijske čete napadati na celi bojni črti nemške postojanke. Vršili so se v zadnjem času napadi na nemške postojanke, ki so pa bili odlični, pri mestih Nieuport, Les, Albert in Noyon, v Argonih in v okolici Verduna. Dne 20. t. m. je izkrcala Anglija v Flandriji rovih 80.000 mož evropskih čet, 28.000 mož indijskih čet je pa bež izkrcala v Huseill-u v južni Franciji. Kanadska vlada v Severni Ameriki je dovolila Angliji 80.000 mož, ki so deloma že na potu v Evropo, avstralski parlament ji je pa poslal 40.000 mož. Vsa ta ojačenja in pa delstvo, da je morala odpočiti Nemčija s francoskega bojišča značen del svojih čet na rusko bojišče, je dalo francoskemu vrhovnemu poveljniku Joire-ju pogum, da je izdal oklic na armado, v katerem napoveduje splošno gapadanje na celi bojni črti. — © kakih uspehili se dozdaj ni nobenega glasu.

Turčija-Rusija-Anglija-Francija.

Maribor, dne 22. decembra.

Ruska poročila o položaju na rusko-turškem bojišču v Kavkazu pravijo, da turške vesti, tudi uradne, zelo pretiravajo. Turki so baže le ob reki Čoroh in pred Batumom dosegli nekaj uspehov, drugod pa ne. Ruski car Nikolaj je obiskal kavkaško bojišče. Bil je v Tiflisu in Vladikavkazu. Turška uradna poročila o bojih z Rusi so zelo nejasna. Toliko pa je gotovo, da stoji turška armada pred Batumom. Glavni turški armadi na Kavkazu poveljuje znani mladoturek Enver-paša. Turško brodovje je obstreljevalo mesto Batum, ki se je na več krajih vnelo. A Turki se ga še niso polastili. Turki stojijo tudi pred mestom Kotur.

Boj za Sueški prekop se nadaljuje. Slišijo se glasovi, da bodo Japonci poslali Angležem v Egipt na pomoč nekaj svojih čet. Na izhodnem bregu prekopa so Turki gospodarji. Tudi z arabske pokrajine Sinaj so došle nove turške čete. Angleži so, kakor znano, odstavili egipčevskega sultana Abbas-Hilmi-pašo. Na njegovo mesto je imenovan princ Hussein Kemal. „Sveta vojska“ se vedno bolj širi. Na južni strani Egipta v pokrajini El Kap so se številni rodovi Angležem uprli. 80.000 mož broječa četa koraka proti angleškim postojankam v Egiptu. Uporni rod Senusi je na zahodni strani Egipta porazil angleške indijske čete. Uplenili so Angležem večjo množino vojnega gradiva. Posebno silen je upor Beđuinov. Ves Sudan je v upornem ognju. Enako je v Maroku v Alriki. Uporniki so proglasili v glavnem maročanskem mestu Fez voditelja upornikov, Abdul Mařika, za samostojnega maroškega sultana.

Novoimenovani sultan za Egipt.

Hussein Kemal, brat odstavljenega khediveja Abbasa Hilmi, je preteklo soboto kot novoimenovani sultan Egipta zasedel egipčevski prestol. Anglija si je pridržala protektorat nad Egiptom. Suvereniteta ca-

rigrajskega sultana, ki je bila itak samo po imenu, je torej odpravljena s tem, da je egiptski khedive proglašen za sultana, a odvisnost od Angleške ostaneta.

Papež za božično premirje.

Milan, 19. decembra.

Milanskemu listu „Corriere“ se poroča iz Rima: Papež je ponovil svoj poskus, da bi dosegel božično premirje. Ruskemu ugovoru se je ugodilo na ta način, da bodo dobili tudi Rusi za svoj božični praznik, ki se obhaja pozneje, kakor katoliški, istotako dogovorjeno premirje.

Sv. Oče za avstrijske sirote.

Rim, dne 18. decembra.

List „Vita“ poroča, da je sv. Oče daroval 100 tisoč frankov za avstrijsko-ogrske sirote v vojski padlih vojakov.

Razne novice.

Narocajte „Slovenskega Gospodarja“.

Slovenski Gospodar je zdaj najbolj razširjen slovenski list na Štajerskem. Tiska se ga vsak teden 18000 izvodov. V zadnjih treh mesecih je pridobil nad 4000 naročnikov. To je najboljši dokaz, kako priljubljen je „Slovenski Gospodar“. Zato pa, somišljeniki na delo, da se ob novem letu zviša teviyo na 20000! Priporočajte povsod naš list. „Slovenski Gospodar“ stane celo leto 4 K, pol leta 2 K četrlet 1 K; za Nemčijo stane celo leto 6 K; za Ameriko pa 8 K. Položnice in nakaznice naj se natančno tako izpolnijo, kakor je opisano na kalendarju, ki smo ga svoj čas priložili „Slovenskemu Gospodarju“. Ne pozabite napisati, ali ste nov, ali star naročnik!!

Pondeljkovo „Stražo“

priporočamo vsem tistim cenj. naročnikom „Slov. Gospodarja“, ki bi v sedanjem času radi dvakrat na teden izvedeli novice. V četrtek prinese novice „Slovenski Gospodar“, v pondeljek pa jih prinese „Straža“. Na ta način se dvakrat na teden poučijo o raznih dogodkih. Kako priljubljena je postala v zadnjem času pondeljkova „Straža“, je razvidno posebnó iz tega, da ima že 7000 naročnikov

Pondeljkova „Straža“ stane za celo leto K 3 20 za pol leta K 1 60, za četrlet leta 90 vin. Kdor hoče torej od novega leta naprej dobivati Pondeljkovo Stražo, naj pošlje naročnino po položnici Našega Doma, ki smo jo zadnjič priložili. S to položnico se sme poslati samo naročnino za Pondeljkovo Stražo. S to položnico se ne sme poslati denar za noben drugi namen. Tudi se ne sme poslati naročnina za Pondeljkovo Stražo obenem z naročnino za Gospodarja, ker to dela zmesnjavo. Kdor nima položnic, naj pošlje naročnino za Pondeljkovo Stražo po poštni nakaznici na naslov: Upravištvo Pondeljkove Straže v Mariboru, Koroska cesta št. 5. Na robu nakaznice naj natančno napiše svoje ime in bivališče ter še pristavi: Ta znesek je za Pondeljkovo Stražo. Ako se bode naročnina tako pošiljala, kakor tukaj zahtevamo, potem bo pošiljanje lista redno.

Duhovniške vesti. Č. g. Fr. S. Špindler, mestni kaplan v Brežicah, je dobil župnijo Sv. Jurija na Pesnici, č. g. Anton Pučnik, dosedaj upravitelj pri Sv. Juriju, pride za kaplana v Novocerkve, č. g. J. Pečnak, kaplan v Novicerkvi, za mestnega kaplana v Brežice.

Vojni kurat Januš Golec odlikovan. Vojni kurat č. g. Januš Golec je bil za svoje hrabro in požrtvovalno vedenje pred sovražnikom odlikovan z duhovniškim zasluznim križcem na belo-rudečem traku. Slovenskemu duhovniku-junaku iskreno čestitamo!

Vojni kurat Rajmund Bratanič, prej kaplan pri Sv. Pavlu pri Preboldu, se nahaja v ruskem ujetništvu.

Vojni kurat g. Zagoršak piše svojemu prijatelju dne 12. decembra: Predragi! Danes imamo počitek, jutri najbrž spet gremo dalje. Smo zopet poštno marširali do 12. ure ponoči. Prevozili smo en popoldan nad 40 km. Drugi dan seveda dalje. Vožnja, da si težavna, je bila zanimiva. Peljali smo se namreč po noči mimo mesta Kassa. To ti je bil užitek, da malo takih. Nebo zvezdnato, jasno, v dolini je blistelo sto in sto lučic, a nikjer nobenega glasu, vse spi, le dolga kolona trena in bolnišnic se premika dalje. Samo drdranje koles in glasovi voznikov motijo nočno tišino. Res, krasen pogled, a kaj vse to hasni, blizu je sovražnik in nehoti se vprašati: Ne bodo li tukaj čez nekaj dni le same razvaline in mesto lučic bode se vzdigoval proti nebu le smrdljiv dim? Čudna so pota božja! Kdo naj jih razume? Sli smo mirno da-

lje kakor neme živali in kakor da nismo ničesar videli. Zavijali smo se v svoje suknje, ker mrzel veter nam je pihal v obraz. Le hitro dalje, da pridemo kmalu v kako zakurjeno sobo ter se ogrejemo svoje premrzle ude. Pozdrav!

* Spomin na Frane Ferdinanda. Dne 8. t. m. popoldne so člani in članice katoliških društev v Sarajevu uprizorili veliko procesijo z zastavami iz katoliške cerkve do Latinske čuprije, to je do mesta, kjer sta bila napadena prestolonaslednik Franc Ferdinand in njegova soproga knežinja, Hohenberg. Že okoli 3. ure popoldne se je začelo zbirati silno mnogo ljudi na tem prostoru. Okoli 3. ure je krenila procesija iz katedrale ter se razvila po Rudolfovi in Franc Josipovi ulici proti Latinski čupriji. V procesiji je bilo izredno veliko ljudi. Pred moškimi delom procesije so nosili trije mladeniči v stari hrvaški noši zastavo, ter so se ustavili ravno na mestu, kjer se je izvršil napad. Udeleženci procesije so defilirali pred zastavo, a ko so došli do zastave g. nadbiskup sarajevski dr. Josip Stadlerin biskup dr. Ivan Šarič z duhovništvom, je vse pokleknilo in izmolilo so se kleče molitve za dušni pokoj plemenitih žrtv, ki so posvetila ova tla s svojo krvjo. Bil je ganljiv prizor. V procesiji so bili tudi grof Salm, general Diviš in drugi odličnjaki.

* Odlikovani slovenski vojaki. S srebrno kolajno I. vrste so bili odlikovani: rezervni četovodja Alton Golauh in korporal Jakob Straus od poljskega topničarskega polka št. 7; poročnik Vinko Lapajne, četovodja Karl Gračner, titularni četovodja Eric Volland, korporal Miha Ratajc, frajtar Alojzij Kokol, pešci Alojzij Jurkošek, Alojzij Žitek, Henrik Url in Miha Kompfan, vsi od pešpolka št. 87. Srebrno kolajno II. vrste so dobili: kadet Ekvard Kovar, četovodja Jožef Brenčič, Anton Kolobar, Matija Korenjak, Iv. Majeršič, Fra c Marek, Ivan Vigeš, korporal Ivan Sulek, Anton Drožič, Anton Ložnik, Franc Vrečko, Jožef Zavec, frajtar-titularni četovodja Ernest Pest, pešca Anton Poltarec in Jakob Serec, vsi od 87. pešpolka; četovodja Jožef Mlinar, polkovnik titularni četovodja Henrik Mažiček, padlovec Jožef Maček, A. Lavrič, Peter Neumann, Mihael Sare, Lovro Sibir, Fra c Tušek, Krištof Vidlenik, patrolni vodja Ivan Peršek, Jakob Suljič, lovec Jože Pajlar, st. i. l. s. trobentač Matjaž Hutar in Miha Grli, vsi od poljskega lovskega bataljona št. 7; oficir Vinko Pest, četovodja Franc Stadler, korporala Franc Urbas, Vaclav Ovesec, nadčetač Ivan Slipčar in Fra c Vehovar, vsi od poljskega topničarskega polka št. 7.

Savinjski junaki. S srebrno kolajno 2. vrste sta bila radi hrabrega nastopa proti sovražnikom odlikovana Gotovljana korporal gorskega artilerijskega polka št. 3 Anton Babič, doma iz Gotovelj, okraj Celje, in Rudolf Zimler, doma od istotam. A. Babič je s svojim krepkim nastopom pripomogel, da so je v najhujšem ognju ves tren njegove baterije rešil brez posebnih izgub. Zimler pa je, napaden od ruskih kozakov, stri ubil, drugi pa so zbežali. S tem je Zimler naredil našim prosto pot. Zimler je doma na dopustu. Babič pa je nahajal od začetka vojske vedno na severu in je popolnoma zdrav.

Pismo iz ruskega ujetništva. Frane Fač, doma iz Rač, ki se nahaja sedaj v ruskem ujetništvu v mestu Bogočar v evropski Rusiji, piše svoji ženi sledeče: Preljuba žena! Mnogo prisrčnih pozdravov Ti pošiljam in želim, da bi Te našlo moje pismo pri najboljšem zdravju in veselju. Iz celega srca Ti želim veseli god, da bi ga zdrava učakala in prav vesela obhajala. Lepo Te tudi prosim, ne vzami si preveč k sreči in ne žaluj za menoj, kajti prav gotovo se še enkrat vidiva. Rana, kamor sem bil zadet, je že zacelila in sem zopet zdrav. Pozdravim še prisrčno Tebe in vse domače Tvoj zvesti France.

* Avstrijski narednik in ruski častnik. Štabni narednik L. I. od 33. pešpolka je bil poslan na poizvedovanje Mala četa je korakala pol ure, ko zagleda pred seboj rusko poizvedovalno četo. Ruski častnik ni zapazil naših, ker so se skrili za slaba. Ko se je jim približal ruski častnik, poskočijo naši vojaki in ga razorožijo. Narednik je slekel ruskega častnika in oblekel njegovo obleko, nato se je pa približal ruski četi in ji z roko kazal, da naj mu slede. Rusi so ga ubogali, naši so jih pa, bilo jih je 80, obkolili in ujeli. Rusi se niso upirali.

* „Tisti, ki imajo kratke hlače in pero za kapo.“ Neki vojak kranjskega 27. domobranskega pešpolka je tako-le pisal domov: „Naša armada, dasi še manjša kot ruska, je pa toliko bolj hrabra in pogumna. To se je najbolj videlo, ko smo naskočili sovražnika z bajonetj. Naš planinski polk št. 27 je bil sedaj prvič v vojni in se je posebno odlikoval. Pozna se, da so zraven skoro sami Slovenci. Ko smo z bajoneti naskočili Rusi, so se branili ti le malo časa, navadno so zbežali. Naš polkovnik nam je pravil pozneje, da se boje Rusi najbolj tistih, „ki imajo kratke hlače in pero za kapo.“

V hudih časih zmislimo na Boga. Črnovojnik-Savinčan nam piše: Vaš Est nam je središvo, po katerem mnogo izvemo, kaj se godi v tem ali onem kraju, kar bi drugače ne vedeli. Jaz sem pridržen k straži železnice. Ko sem bil še rekrut, je moral, kdor je hotel moliti, storiti to pod odejo, sedaj pa, kadar nismo v službi, eden glasno naprej moliti rožni venec in še na misel ne pride nikomur, da bi to nam branil, vse je prepričano, da le Bog sam nam more pomagati. Kadar bo Vaš list imel z večimi članki napisano „Mir“, takrat bomo njegovo stran

poljubovali. Bog daj, da se to kmalu zgodi. Veselo praznike Vam želi Vaš somišljenik M. B.

„Cesarjevo povelje nas je poklicalo.“ Odlo-mek pisma moža z bojišča svoji ženi: Predragami žena, in družina! Iskreno Te pozdravljam, kakor tudi vse domače, znance in prijatelje. Želim Vam ljubo zdravje, da bi si, če nas bo božja previdnost enkrat pripeljala srečno v domovino, roke podali in se ustmeno pozdravili. Veselil sem se že božičnih praznikov in tudi vsi tovariši, da se bomo o praznikih videli s svojimi dragimi. Ali cesarjevo povelje nas je poklicalo na bojno polje. Pa nič ne obupajmo, saj vsaki tudi ni mrtev, ki gre v vojsko. Zaupamo tudi na Boga, da homo na celi črti zmagali, kajti bošili se bomo kot levi do zadnje kaplje, zmaga mora biti sijajna. Če se Bog ne bo usmilil nas, se bo pa venčar usmilil tisočerihi nedolžnih otročičev, katerih očetje so tukaj. Zato Te prosim, ljuba žena, ne žaluj in ne vstraši se pisma. Saj bo gotovo ljubi Bog obrnil enkrat na nas svoje oči in naš rešil sedanjega trpljenja. Peljali se bomo skozi Maribor. Nocoj nam bo luna mila razsvetlila temno pot. Ko bi za gotovo vedel, kdaj bomo v Mariboru, bi Ti brzojavil, da bi se še enkrat videla, toda zdaj ne vem. Z žalostnim in hrabrim srcem Vas še enkrat lepo pozdravim ter ostanem Tvoj zvesti mož do hladnega groba. Če se bo pa razglasila žalostna vest, se priporočam v molitev in blag spomin!

* „Moji materi.“ Brnske „Ličove Noviny“ pripovedujejo. Nedavno so pripeljali v neko brnsko bolnišnico težko ranjenega slovenskega vojaka. Njegovo stanje je bilo brezupno in umrl je čez par ur. Pokopali so ga na skupnem bojišču za padle junake na brnskem centralnem pokopališču. Ko so ga slekli, so našli pri njem nekaj starih slovenskih časopisov. Na robu enega je bilo z okorno roko zapisano: „Pismo pošljite moji materi“. Očividno je pisal ubogi slovenski fant te besede še na bojišču, ko je spoznal, da ga je sovražna krogla smrtno zadela. — Vojaki, katerim je bilo truplo izročeno, da je pokopljejo, so preiskali vse, tista pišna niso našli. Izgubilo se je najbrž že na bojišču ali pa na transportu. Mati bo zaman čakala na svojega sina, zama bo čakala na njegove m le vrstice, le kratek brzovoj, da je obvestil, da spijen ljubljenec vedno spanje v daljni češki deželi. — Zadnji njegov vzdihih je veljal njej, presladkni „moji materi“.

* Materina slutnja. Zasebna sporočila in tudi uradni zaznamek izgub so naznanila, da je padel F. Modec od Sv. Gregorja na Kranjskem na severnem bojišču. Vsi smo bili uverjeni, da se ne vidimo več, le mati njegova je še vedno upala, da to ni resnica. „Kar srce mi ne da misliti, da bi ne prišel več.“ In res, materino zaupanje je bilo poplačano. Dne 4. decembra je došlo pismo iz Tambora na Ruskem, da je sin ondi v bolnici in mu ni slabo. Tudi ranjena roka je že boljša.

Pri pregledovanju črnovojnikov. Šaljivost ne zapusti naših črnovojnikov niti pri naboru. Dunajski „Neues Wiener Journal“ prinaša par takih dokazov z naborov: Neki črnovojnik se hoče zmazati, da sliši slabo. Dobro, tedaj vas damo k težkim topovom, tm itak ne smete preveč slišati, odloči zdravnik. — Drugi nabornik pravi, da sliši le na eno uho. „Na katero“, vpraša zdravnik. „Na levo.“ „Tauglich“ mu zavpije zdravnik v desno uho. — Tudi očel igrajo veliko ulogo. Neki nabornik trdi, da je zelo kratkoviden. „Tauglich, greste v prve vrste!“, razsodi zdravnik. Drugi je zopet dalekoviden, zato pa je potrjen k zaplovcem. Največjo ulogo pa igrajo notranje boleznij. Jeden nabornik je trdil, da ima hudo srčno napako, in da ni za nobeno vojaško službo. Zdravnik ga dolgo in natančno preišče, pa ne najde ničesar. Tedaj vpraša nabornika, kateri zdravnik ga je zdravil. In nabornik mu imenuje zdravnika, nakar mu da zdravnik roko in pravi: „Čestitam, imeli ste izvrstnega zdravnika, popolnoma Vas je ozdravil.“ — Kmet iz Galicije pride k naborni komisiji. Nekdo je slišal, da prepriči „Plattfuss“ potrditev. To si je zapomnil in s tem si hoče pomagati pri naboru. Zdravnik ga vpraša, če ima ktero bolezen. Kmet se pa me za grolo, začne mlo stokati in pravi, da ga tam boli Plattfuss. Odločni „Tauglich“ ga pouči, da ga je polomil. Poljski žid pride pred komisijo. Zdravnik ga vpraša, če mu kaj manjka. „Ne“, odgovori žid, „ali ne vzemte me, ker kamor pridem, tam je smola.“ — To so pripovedke, ki jih prinaša dunajski list, v resnici pa je pri naboru že malo drugače in zdravniki se potrudijo, da vestno pregledajo nabornike, v kolikor jim to dopušča kratki čas.

Kanonir, prej muhastir. Iz Pulja se piše „Slov. Čebelarju“: Če pogledate podpis tega dopisa, se boste morebiti spomnili, da sem iz Čušperka na Kranjskem doma. Ali, kakor mnogo drugih, pozval je tudi mene bojni klic v tuje kraje. Moji dragi so mi pisali, da je bila ajda v domačem kraju precej dobra, tako da z zaupanjem pričakujem pomladi, ko bom že morebiti zopet sam mogel negovati svoje ljubice-čebele, ki se jih tolikokrat spominjam. Ko delamo tukaj okoli marše, se večkrat oziram, kje je kak čebelnjak. Ali žalibog, kaj sem tukaj, sem videl samo enega; pa še tisti je bil napol podrt in notri se je dolgočasilo par revnih ljudstev, ki težko, da bi videla še katera čebelica ljubo pomlad. Pa saj ni čudo, da je tukaj čebelarstvo na tako nizki stopnji. Paše ni nikake in nikakih cvetic, ki bi dajale čebelam hrane; vse naokoli je sam pust svet, da bi že skoraj rekel: gorje čebelici, ki se v tem kraju rodi.